

historie-online.dk

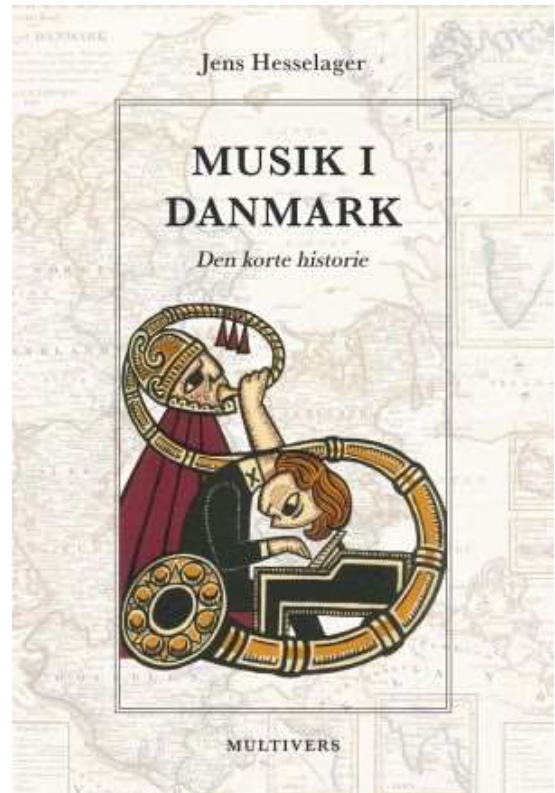
(/)

[🏠 \(/ \)](#) > Musik, teater, film (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater>)> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Musik i Danmark[← Forrige artikel \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/opera-i-danmarm-1634-2005\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/opera-i-danmarm-1634-2005)

Musik i Danmark

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 283*Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/musik-i-danmark)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/musik-i-danmark](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/musik-i-danmark)) **t**(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/musik-i-danmark\]\(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/musik-i-danmark\)\) **in**](https://www.historie-</div><div data-bbox=)([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/musik-i-danmark&title=)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/musik-i-danmark](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/musik-i-danmark)&title=)**Jens Hesselager****Musik i Danmark. Den korte historie****Multivers 2022. 288 sider. 299,95 kr.***Af Claus Møller Jørgensen*

Jens Hesselager har skrevet en interessant og velskrevet historie om musik i Danmark fra de ældste tider til i dag. Den ældste del af historien er kort, men der er vist heller ikke så meget at skrive om. Vikingetidens musik kendes fra romerske kilder som rå og barbarisk, mens senmiddelalderens katolske kirkemusik ikke har fået lov til at sætte mange varige spor på grund af reformationen. Den verdslige sang og musik har heller ikke afsat meget stof at gribe til. Saxo beretter om en sanger fra Sachsen, som havde til opgave at lokke Knud Lavard i baghold, men som advarede kongen med sang. Denne strategi virkede desværre ikke, som Hesselager tørt konstaterer, men sunget blev der, og det er jo det afgørende i bogens kontekst. Her kommer Hesselagers metodiske greb ham til hjælp. Tilgangen er historiebrug, og hvordan visse personer og fænomener i musikkens historie er blevet til erindringssteder, der bliver genbesøgt igen og igen, men som samtidig bliver tillagt forskellige tolkninger og betydninger over tid. Her handler det om, hvordan middelalderens viser blev til Danmarks gamle folkeviser i den nationalromantiske fortolkning fra begyndelsen af 1800-tallet, som afspejlede samtidens brug af historisk stof, men ikke havde meget bund i en historisk virkelighed.

Med reformationstiden bliver der mere at skrive om. Salmer på modersmålet var et landsdækkende massemedium i kirken og i populære salmebøger, som byggede på tysk kulturimport og blev grundlaget for en ny fælles musik- og sangkultur. Mest gøres der dog ud af den musikkultur, som knyttede sig til hoffet. Chr. 4 oprustede ikke kun hær og flåde, men også på storslået musik og antallet af musikanter ansat ved hoffet. Magtambitioner og musikambitioner blev to sider af samme sag, og da der blev sat en kæp i hjulet på den første, fik det store konsekvenser for den anden. Musikken forsvandt ikke, for den havde stadig en repræsentativ funktion. Men antallet af musikere blev mere begrænset og uden Chr. 4.-tidens pomp og pragt.

Fra slutningen af 1700-tallet begynder originale danske operaværker at gøre sig gældende som opnåede succes. Johannes Ewald, tidens store digtepersona, skrev tekst til *Fiskerne* og *Balders Død*, der både afspejlede tidens kongetro patriotisme og den nordiske renæssance. Da en italiensk operabølge slog igennem i 1820'erne gav den anledning til en opdeling mellem 'rossinister', opkaldt efter den italienske operakomponist Gioacchino Rossini, og 'weyseanere'. De sidste havde betegnelsen efter C. E. F. Weyse, som var den lokale, simple og nordisk-nationale modvægt mod den moderne, virtuose italienske stil. Weyse var en blandt flere tilrejsende tysksprogede komponister, som sammen med Friedrich Kuhlau lagde dansk musik til den danske sang. Ingen mestrede dog den nordiske tone som Niels W. Gade, der, som den første, fik et internationalt gennembrud netop i kraft af sin særlige, autentiske nordisk-nationale kompositions-kunst. Musikken var blevet national og kunne bedømmes som sådan.

Gade kom til at spille en central rolle i københavnsk musikliv efter 1848, hvor han indtog en række centrale poster i uddannelses- og koncertsammenhæng. Da Gades smagsregime blev for snævert, medførte den 'oprør' fra en yngre generation af komponister, som ønskede et bredere og mere internationalt repertoire. Musikverdenen var en mandsverden, hvilket fremgår af et rigtig godt kapitel om de få kvindelige komponister i 1800-tallets anden halvdel. Carl Nielsen blev efter 1900 den centrale figur i København. Operaer, den enkle og folkelige sang og ikke mindst symfonierne var hans varemærker. Mod symfonierne, der i Nielsens tænkning skulle komme hele vejen rundt om livet, rejste sig nok et 'oprør' fra en yngre generation. Symfonien blev erklæret død, udtømt og forældet. Musikken skulle tage udgangspunkt i samtiden, i teknologien og det nye.

Over tid havde der udviklet sig to mere og mere adskilte spor i musikkulturen. Det høje spor, kunstmusikken, som symfonierne symboliserede, og det lave populærmusiske spor. Afstanden mellem kunstmusik og populærmusik havde ikke været stor i starten af 1800-tallet. H. C. Lumbyes populærmusik bestod af valse, galopper og andre dansemusik som var på mode, som var importeret fra udlandet primært Paris. Men i 1920'erne kommer de to strømninger i karambolage. Repræsentanter for den høje nagle fandt tidens populære jazz for ækel, styg ukultur. Kulturradikale som PH fandt den skøn, naturlig og et udtryk for moderne frisind. "Lad dem lege i livstræets krone", skrev den kulturradikale musikpædagog Bernhardt Christensen, som heldigvis fik stor indflydelse i folkeskolen.

Efter Anden Verdenskrig vender fremstilling tilbage til kompositionsmusikken, men domineres selvfølgelig af den internationale populærmusiks indtog i Danmark. Mere jazz og alt den nye rock, blues, beat, folk, punk som skabte musik- og ungdomskultur også i en dansk aftapning. Så meget musik, så lidt tid til at lytte til den, og så lidt plads til at skrive om den. Dette kommenterer Hesselager på afslutningsvis, for han ved bedre end nogen, hvor meget der er skåret fra, hvad der kunne være inddraget, men ikke er blevet det.

Fokus i fremstillingen er på den urbane, især københavnske musikkultur. Når der skrives om to spor i musikkulturen, er det denne, der er i tankerne; hovedstadens fin- og populærmusik. Hvad bondebefolkningen i 1800-tallet gjorde af musik falder helt uden for bogens fokus. Jodle Birge må nok engang lide den tort, at han og den musikkultur han repræsenterede, ikke finder vej til verden uden for Jylland og de jyske tankstationer, hvor han solgte i hundredetusindevis af kassettebånd, inden man opdagede hans eksistens i hovedstaden. Det kunne man måske godt kalde på en relativisering af betegnelsen "Den kollektive erindring", som bliver brugt i bogen.

Hovedstadsfokuset er bogens udtalte præmis. En udtalt præmis er, at det er den korte historie. Nogen steder kunne man måske godt have ønsket sig lidt mere dybde, men når det nu er vilkårene, er det rimeligt nok, at beskrivelsen holder sig på det niveau, som den gør. Ideen om erindringssteder glider lidt i baggrunden, som historien fortælles. "Den kollektive erindring", skives der, men det burde som nævnt nok have været kvalificeret, hvad det er for en kollektiv erindring, bogen handler om. I hvilket kollektiv indgår Niels W. Gade, Carl Nielsen, Knudåge Riisager og Per Nørgaard mon i som kollektiv erindring? Som det fremhæves afslutningsvis, opstår der i løbet af 1950'erne og derefter en lang række musiksubkulturer, og dem er der vel bare blevet flere af, som årene er gået.

Men en velskrevet, letlæst og interessant fortælling er det under alle omstændigheder om et emne, som sjældent fremstilles for det brede publikum, som det er tilfældet her.

[Historie-online.dk, den 21. september 2022]

← Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/opera-i-danmark-1634-2005>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/opera-i-danmark-1634-2005>) (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/de-sidste-droemmere>) (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/musik-teater/hit-house>)